

اعتكاف

تلفیت‌ها، کارکردها و آسیب‌ها

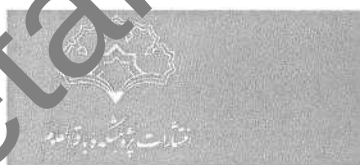
www.ketab.ir

تألیف: روح الله عباس زاده

پژوهشگاه باقر العلوم

عباس زاده، روح الله، ۱۳۶۰ مرداد -	سرشناسه
اعتکاف: ظرفیت‌ها، کارکردها و آسیب‌ها؛ روح‌الله عباس زاده؛ ویراستار ابوالقاسم عاشوری.	عنوان و نام پدیدآور
تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (ع)، ۱۳۹۶.	مشخصات نشر
۱۹۶ ص: ۵/۲۱ × ۵/۱۴ س.م.	مشخصات ظاهری
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۷۶-۴۲-۸	شابک
فیبا	وضعیت فهرست‌نویسی
اعتکاف -- جنبه‌های اجتماعی	موضوع
Spiritual retreats -- Social aspects	موضوع
اعتکاف -- اسلام	موضوع
Spiritual retreats -- Islam	موضوع
سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (ع)	ناشر افزوده
BP۱۸۸/۲/ع۱۸الف۶ ۱۳۹۶	رده بندی کنگره
۲۹۷/۳۵۴	رده بندی دیسی
۴۶۶۶۶۶	شابک

اعتکاف: ظرفیت‌ها، کارکردها و آسیب‌ها	عنوان:
روح‌الله عباس زاده	تألیف:
ابوالقاسم عاشوری	ویراستار:
پژوهشکده باقرالعلوم (ع)	ناشر:
طه	چاپ:
اول / پاییز ۱۴۰۰	نوبت و سال چاپ:
۱۰۰۰ نسخه	شمارگان:
۷۰۰۰ تومان	قیمت:
۹۷۸-۶۰۰-۸۱۷۶-۴۲-۸	شابک:

مرکز تحقیقاتی و نشریاتی: جنبه اجتماعی، پژوهشکده باقرالعلوم

تلفن: ۰۲۵ - ۲۷۷۴۰۴۶۹

وبسایت: www.abolm.ir؛ سامان: سامان

فهرست مطالب

.....	سخن پرورندگان	۹
.....	مقدمه	۱۳
.....	روش‌شناسی تحقیق	۱۷
.....	ظرفیت‌های موجود در اعتکاف	۱۷
.....	۱- ظرفیت‌های نگرشی	۱۸
.....	۲- ظرفیت رفتاری و اخلاقی	۱۹
.....	۳- پاسخ‌گویی به نیازهای معنوی جدید	۱۹
.....	۴- احساس افتخار معتکفان از انجام این عبادت	۲۰
.....	علل روی‌آوری به اعتکاف	۲۰
.....	۱- وجود عطش معنوی و احساس نزدیکی به خدای متعال	۲۱
.....	۲- پاسخ‌گویی به هویت‌طلبی انسان‌ها در عصر جدید	۲۲
.....	۳- انگیزه حل مشکلات	۲۳
.....	۴- گسترش مکان‌های برگزاری اعتکاف	۲۶
.....	۵- جوان‌گرایی و شور و نشاط جوانی در اعتکاف	۲۶
.....	۶- مقطعی بودن اعتکاف	۲۷
.....	۷- نقش رسانه ملی	۲۸

- ۲۹..... کارکردهای اعتکاف
- ۳۰..... الف. کارکردهای فردی
- ۳۱..... ۱- کارکردهای بینشی و نگرشی
- ۳۱..... کارکرد عبادی و معنوی
- ۳۲..... ارتقای معرفت دینی
- ۳۳..... عامل ترویج دین
- ۳۳..... ۳- کارکرد تربیتی
- ۳۴..... غفلت‌زدایی
- ۳۴..... تقویت اراده
- ۳۵..... ۲- کارکردهای رفتاری
- ۳۶..... ب. کارکردهای اجتماعی
- ۳۷..... جامعه‌پذیری دین
- ۳۸..... ارتقای انسجام اجتماعی
- ۴۰..... راهکارهای ارتقای آثار اعتکاف
- ۴۱..... ۱- ترویج و گسترش اعتکاف
- ۴۲..... ۲- مدیریت و برنامه‌ریزی مناسب
- ۴۳..... ۳- سیاست‌گذاری، به همراه پشتیبانی حاکمیتی و اجرای مردمی
- ۴۴..... ۴- محوریت برنامه‌های فردی در کنار برنامه‌های اجتماعی
- ۴۴..... ۵- تبیین فرهنگ اعتکاف و ثبت جهانی آن
- ۴۵..... ۶- الگو سازی در اعتکاف
- ۴۶..... ۷- حفظ دستاوردهای اعتکاف
- ۴۷..... ۸- توسعه کارکردهای اجتماعی
- ۴۷..... آسیب‌های احتمالی اعتکاف
- ۴۹..... ۱- شناخت نادرست اعتکاف
- ۵۰..... ۲- مناسک‌گرایی محض

۳-	دولتی و سیاسی شدن اعتکاف.....	۵۱
۴-	فراهم نبودن فضا و امکانات مناسب.....	۵۲
۵-	غفلت از جنبه اجتماعی اعتکاف.....	۵۲
	راهکارهای برون رفت از آسیب ها.....	۵۳
۵۴-	تحقیقات پیشنهادی.....	۵۴
۵۹-	مصاحبه با دکتر شمس الله مریجی.....	۵۹
۷۹-	مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین سید علی رضا تکیه ای.....	۷۹
۹۳-	مصاحبه با دکتر محسن الویری.....	۹۳
۱۱۱-	مصاحبه با دکتر حسن خیری.....	۱۱۱
۱۲۹-	مصاحبه با دکتر کریم خان محمدی.....	۱۲۹
۱۵۳-	مصاحبه با دکتر سید حسین شرف الدین.....	۱۵۳
۱۶۷-	مصاحبه با دکتر سید محمد نسیم هاشمیان.....	۱۶۷
۱۸۱-	مصاحبه با دکتر نصراله آقاباتی.....	۱۸۱
۱۹۵-	منابع.....	۱۹۵

سخن پژوهشگرده

اسلام فکر - خدایی از زندگی دنیا و گوشه نشینی و کناره گیری از مردم و به تعبیر دیگر، "سنت مسیحی رهبانیت" را باطل و ناپسند اعلام کرد، اما اعتکاف را فرصتی برای بازگشت به خویش و خدای خویش قرار داد، تا کسانی که از هیاهو و جنجال های زندگی، مانده حسنه می شوند، بتوانند چند صیاحی با خدای خود، خلوت و جان و روح را در فیض خالق هستی، بیشتر بهره مند کنند.

در اعتکاف می توان خانه دل را از اغیار، تهی و خور و عفت خدا را در آن جلوه گر ساخت؛ می توان خود را وقف عبادت کرد و لذت جسمی را در سفره احسان و لطف الهی چشید؛ می توان زمام دل و جان را به دست خدا سپرد و همه اعضا و جوارح را در حصار اراده حق به بند کشید؛ می توان به خیریت پرداخت و معایب و کاستی های خود را شناخت و در جست و جوی معالجه بود.

اعتکاف، بیرون رفتن از خانه خویش و مصمم شدن برای حضور در خانه حضرت حق است؛ عبادتی مستحبی و تقرب جویانه و داوطلبانه است که

روژه روز سوم آن، رنگ وجوب می گیرد. اعتکاف شریطی را فراهم می کند تا انسانها با توشه معنوی و اعتقادی راسخ و ایمان و امیدی بیشتر، به زندگی خود ادامه داده، خود را برای صحنه های خدمت و جهاد در راه خدا آماده سازند؛ همیشه با یاد خدا تلاش کنند، خود را در محضر پروردگار ببینند و از نافرمانی او بپرهیزند و به سوی سعادت دنیا و آخرت گام بردارند. از این رو، حضرت مریم علیها السلام آن گاه که به افتخار ملاقات با فرشته الهی نائل آمد، از مردم فاصله گرفت و در خلوت به سر برد تا در مکانی خالی و فارغ از هرگونه دغدغه، به راز و نیاز با خدای خود بپردازد و چیزی او را از یاد محبوب، غافل نکند و به همین دلیل، شروع به «بیم المقدس» را که شاید محلی آرام تر بود، برگزید^۱ و به تعبیر علامه طباطبائی رحمته الله: «هدف حضرت مریم علیها السلام از دوری نمودن از مردم، بریدن از آنان و روی آوردن به حالت اعتکاف بوده است»^۲.

پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام نیز به همین دلیل بود برای مقابله با تهاجم همه جانبه دشمنان اسلام و بیان نقش کارآمد و مصونیت بخش اعمال عبادی و معرفتی، مانند اعتکاف، به فراخور گنجایش این پژوهش برای معارفان اسلامی و مؤمنین کتابی تدوین نماید که با نگاهی نو و علمی این سنت دینی را محمدی صلی الله علیه و آله را آن گونه که شایسته است، در جامعه اسلامی ترویج کند.

۱. تفسیر نمونه، ج ۱۳، ص ۳۳.

۲. تفسیر المیزان، ج ۱۴، ص ۳۴.

لذا مطالب کتاب پیش رو، نتیجه مطالعه‌ای توصیفی تحلیلی است که محقق ارجمند، جناب آقای روح الله عباس‌زاده از طریق مطالعه کتابخانه‌ای و مصاحبه تخصصی در دوا بخش کلیات و کارکردهای اعتکاف و نیز گفتگوهای علمی با خبرگان این موضوع فراهم آورده است تا با هدف استفاده کارآمدتر از معارف و مناسک الهی، در اختیار علاقه‌مندان قرار گیرد.

پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام) با هدف ترویج علم و معرفت، آثار خود را در اختیار جامعه مخاطب قرار داده، پیشایش آماده پذیرش انتقادات و پیشنهادهای علمی صاحب‌نظران محترم است.

پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)